

KONFERENCA TEMO:

La Arto de Komunikado, Komunikado de Arto

de Duncan CHARTERS (Usono)

La pasintaj du jaroj atestis seriozajn diskutojn pri temoj gravaj por nia laboro kaj por la evoluo de la monda edukado. E-o jam montris, ke ĝi havas la rimedojn por fariĝi utila metodo atingi la celojn de la „Internacia Jaro por la Proksimigo de Kulturoj” (Kubo 2010), ĉar edukado per E-o kaj ĝia praktika aplikado nature kondukas al la deziro konatiĝi kun aliaj kulturoj kaj kompreni ilin pli bone kaj kun pli da akceptemo, kaj donas praktikajn okazojn por realigi tiujn celojn. En 2011, ni konsideris en Kopenhago la temon „Lingvoj de scienca komunikado kaj edukado” kaj ni edukiĝis pri la diversaj rimedoj kiujn onikonsideras kaj praktikas por fronti la problemojn de lingva diverseco en edukado kaj la sciencoj, problemojn kiujn ne solvas ĉiam pli vasta uzado de la angla lingvo.

Ĉi-jare, la loko kaj la landa kulturo de la konferenco de ILEI donas al ni la eblon plilarĝigi nian kulturalan perspektivon por devigi nin konsideri ankaŭ aliajn supernaciajn komunikilojn kaj kulturajn transpontilojn. La komunikado mem estas arto, kiu sukcesas aŭ malsukcesas pro plej diversaj kialoj, inkluzive la trafan uzadon de la nuntempaj teknologiaj rimedoj. Tiuj rimedoj direktas kaj bildigas konceptojn kiuj antaŭe dependis de parolataj aŭ skribitaj vortoj, limigitaj al la apuda ĉeesto de la parolanto aŭ al enmanigita libro. Pro tio ke E-o mem estas baze lingvo, la uzantoj de tiu lingvo povas kredi ke komunikado okazas, kaj pliboniĝas, per elekto de la „ĝusta” lingvo-komunikilo kaj ĉiam pli efika uzado de la parole kaj skribe plej precizaj vortoj kadre de tiu lingvo. Vortoj ja prezentiĝas kiel la plej evidente kompreneblaj signifoportiloj de nia epoko, kaj oni povus kredi ke „komunikado” realiĝas precipe aŭ preskaŭ ekskluzive je la nivelo de ties kompetenta prezentado. Tamen ĉu komunikado okazas ekster la limiga kadro de vortoj? Edward HALL kaj aliaj antropologoj asertis ke ĝis 80% de la interhoma komunikado estas ekstervorta. Tion oni devas difini, tamen la aserto mem estas pensiga kaj alirebla diversmaniere. Nur por komenci,

kiom gravas la kinetiko aplikata al gestoj, gestolingvoj, la esprimiĝo de sentoj per mienoj, krioj, muziko, desegnoj, pentrado? Komunikado ne estas nur intelekta ekzerco.

Lastatempe aperis la filmo „La Artisto”, kiu gajnis tiom da atento kaj premioj, ke ĝi kandidatas por la kinoprodukto de la jaro. Kio ĝin karakterizas? La fakto ke ĝi tiel sukcese revenigas la spektantojn al la modo de la malnovaj „silentaj” filmoj, kiuj estis la solaj antaŭ ol la teknologio permesis la aldonon de la voĉoj de la geaktoroj. Ne nur per vortoj ni komprenas la rilatojn inter la homoj, inter hundo kaj ĝia mastro, la emociojn, la sentojn, la tragediojn kaj triumfojn de la homa vivo kaj de la homaj rilatoj kun siaj samhomoj kaj kun sia mondo. Jes, oni ŝpareme uzadis transskribadon de supozataj dialogpartoj, kio ĝenis per interrompado de la bildoj de la filmo, sed tio estis malgranda parto de la tuta arto komuniki sen parolado.

Muziko komunikas sentojn, ofte pli efike ol vortoj, harmoniante kun la reagoj de la publiko antaŭ la vidataj scenoj. Silento mem komunikis, rifuzante interpreti tion kio okazas surekrane por ke ĉiu individua spektanto devu pensi kaj senti por si mem. Tiel povis vekigi tute individue emocioj de ĝojo, timo, kompato, vere aŭtentikaj homsentoj, kiuj povas esti ne nur interpretaj, sed aginstigaj kaj vivŝanĝaj. Kaj tio povis unuigi publikon kune alvenintan al la samaj emociaj konkludoj pri la spektitaj scenoj. Kino estas unu el la novaj artoj, kiu antaŭe devis resti senvorta (almenaŭ parole) sed neniam estis vere tiel silenta kiel oni povas supozi. Multajn tiajn filmojn akompanis konstante orgenmuziko aŭ eĉ tuta orkestro, kiel ĉiam pli popularas ĉe la loka simfoni-orkestro en nia apuda grandurbo Sankta-Luiso. Sed kio pri la pure senvorta arto (ankaŭ ne ĉiam silenta, ĉar ekzistas moderna arto moviĝanta, aŭ kun integritaj sonoj)?

Permesu al mi nun citi ekzemplojn el spertoj en mia propra lernejo Principia, kie edukiĝas lernejanoj de la infanĝardeno ĝis universitata nivelo.

En nia elementa lernejo, infanoj el tri lernejaroj partoprenas programon de interŝanĝado de arto kun lernejanoj loĝantaj en Latinameriko. La programon organizas „Creative Connections” (Kreemaj Konektoj), senprofitcela entrepreno pri kulturaj interŝanĝoj, fondita de Alan Steckler, diplomito de la du plej superaj niveloj de la lernejo. La lernejanoj kunlaboris kun siaj

ĉefinstruistoj kaj kun instruistoj pri arto por krei pentraĵojn, kiuj montru kiel vivas ĉiutage loĝantoj de Usono. Antaŭ la ĵus pasinta Kristnaska ferio-periodo, kopioj de la pentraĵoj estis afiŝitaj ekster la klasĉambroj, por ke ĉiuj preterpasantoj povu rigardi kaj prijuĝi la aŭtentikecon de la reprezentado de la usona vivo, kies originalojn la organiza entrepreno sendis al diversaj regionoj kaj landoj de Latinameriko. La lernejoj en Latinameriko dumtempe preparadis siajn artverkojn por sendado al aliaj landoj, inkluzive al tiuj samaj klasoj de Principia, kiuj kreis perspektivojn pri sia vivo por dividi ilin kun la latinamerikanoj. La grupoj sisteme studos la bildojn, kiujn ili reciproke sendis, kaj faros konkludojn pri la kulturo en kiu loĝas iliaj „geamikoj”, kun kiuj ili komunikigis tute senvorte. Baldaŭ en la printempo oni afiŝos la arton ricevitan apud la arto sendita, por ke la kontrastojn observu kaj prikomentu la lernejoj, instruistoj kaj administrantoj, la gepatroj de la lernejoj kaj aliaj vizitantoj al la lernejo.

Je universitata nivelo, kie mi laboras en la Kolegio, profesoro pri historio lastatempe eniris en la por li novan kampon de instruado de arthistorio. Kial? Parte pro tio, ke li kiel diplomato spertis la profundan efikon de la arto en la historio, politiko, regado kaj religio, samkiel ĝian rilaton al ĉiu el ili. La arto, same kiel la literaturo, povas esti efika armilo kontraŭ maljusteco kaj kruela konduto (*Guernica* de Picasso estu nur unu el multegaj ekzemploj), kaj efektive pli efika en la senco ke la mesaĝo povas komunikigi tuj ekde la unua ekvido kaj reago de la observanto. Arto povas ne nur pliriĉigi sed ankaŭ ŝanĝi kulturojn. Arto povas inspiri, plibeligi kaj plinoblighi la vivon, sed aliflanke ĝi uzeblas por vendi produktojn, primoki, atenci aŭ refortigi valorojn bonajn kaj malbonajn. Tiun profesoron pri interalie germana historio influis gastprofesorino el Germanio, d-rino Annette KREUTZIGER-HERR, fake konata pro siaj muzikologiaj kaj artaj kulturstudoj. Ŝi, en prelego al la universitata komunumo per unike kreivaj bildoj, substrekis kiom kaj kiel efike nuntempaj artistoj komunikas pri la problemoj de naturkonservado, tergloba varmiĝo kaj aliaj preme gravaj temoj kiuj rilatas al la kvalito de la homa vivo sur nia planedo. El la hodiaŭa arto ni povas sperti la nekredeblan belecon de la naturo, kiun ni ne povas persone viziti aŭ eĉ surloke ne povas plene enpreni en la konscion.

Tamen, kontraŭe kapablas ŝoki nin ofte intensaj kaj eĉ korŝiraj reprezentadoj de naturdetruado, ekzemple perfortado de la loĝejoj de senkulpaj bestoj, ofte ŝajne vane protektantaj siajn idojn kaj estontecon

kontraŭ atencoj kaj altrudoj de la tiel nomita civilizo kaj ĝiaj reprezentantoj kaj konsekvencoj. El tiaj bildoj observanto povas konkludi, ke necesas protesti kontraŭ agoj kiuj esence malplivalorigas la homajn dignon kaj idealojn. Artistoj do povas helpi al la homaro rekonektiĝi kun la naturo, deziri ĝin kompreni, konservi kaj glorigi. La arto povas leviĝi kontraŭ ekonomia kaj politika potenco, montri veron kiun ne volas akcepti diktatoroj, komercistoj, aŭ ĉiuj individuoj pli interesataj de propra profito aŭ memvanto. Pro tio ke la arto ne konas landlimojn, ĝi havas potencialon ĝis nun ne ekspluatitan por transponti kulturajn, lingvajn kaj sociajn barilojn. La arto, aŭ belarto en siaj diversaj formoj, povas devigi nin pli humile sinteni antaŭ nia evidenta nescio pri tio kio estas la naturo kaj ĝiaj bezonoj, kaj pri la kondiĉoj de niaj kunhomoj. Laste, la arto estas interspecia, ĉar ne necese limigita al la homaro, do malfermas pli vastajn perspektivojn kie la lingva komunikado ne sukcesus penetri.

Kolego kaj amiko mia, James Schmidt, emerita profesoro pri arto diversmedia, klarigis ke la arto ne nur estas nelimigita, sed ankaŭ neniam izolita. Dum la tuta kariero li interesiĝis pri la ĉiutaga aplikado de arto al la homa vivo, kio kondukis lin al studado pri teksaĵoj kaj kiel ili sukcesas plibeligi niajn vestaĵojn, hejmojn, artan senton kiel normala parto de la ĉirkaŭaĵo. Artisto povas trovi belecon en ĉio kio ĉirkaŭas, eĉ grandskale sen unu piedpaŝo. Tamen vojaĝado estas esenca parto de la vivo de artisto, ĉar ĉiam stimula: subite prezentiĝas tute malsamaj kulminaj kuniĝoj de teksaĵoj, formoj, pejzaĝoj kaj koloroj. Kiu vojaĝo aparte efikis sur lian perspektivon aŭ plej multe ŝanĝis ĝin? Efektive vojaĝo al Ĉinio. Kie la vasta uzado de vivplenaj koloroj kaj interesa kaligrafio aparte lin impresis, kaj spronis plurajn novajn artverkojn el liaj propraj metiloj. Kio memorigas pri Ĉinio, ke ekde la unuaj momentoj kiam ili lernas skribi, ĉinaj infanoj laboras kiel artistoj, tiel ke la arto profunde enradikiĝas en la ĉinan vivsperton kaj interpretadon de ilia mondo. Sen arto, ĉu ni havus historion, civilizon kaj la eblon sekvi ĝian evoluadon tra la jarcentoj? Kiel konkludis Prof. KREUTZIGER-HERR, sen arto la natursciencoj regus la mondon.

Ĉu dezirinda estonteco?

D-ro CHARTERS estas profesoro de la Katedro Cornelius Ayer kaj Muriel Prindle Wood pri humanismaj studoj en la universitato Principia College, Usono, kaj servas kiel vicprezidanto de ILEI.